

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3048/2022. (II. 4.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Márki Zoltán és dr. Salamon László* alkotmánybírók párhuzamos indoklásával, valamint *dr. Czine Ágnes és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.14.366/2020/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Egy magánszemély jogi képviselő (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.14.366/2020/4. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott bírói döntés ellentétes az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével (gyülekezés szabadsága) és IX. cikk (1) bekezdésével (véleménynyilvánítás szabadsága).
- [2] 2. Az indítványozó 2020. május 11. napján az általa vezetett gépjárművel csatlakozott a „Nem hallgatunk el!” elnevezésű gyűléshez: a Budapest I. kerület, Clark Ádám téren lévő körforgalomba behajtott, ott több kört haladt, miközben végig a gépjárműve kürtjét használta. Az indítványozó az indítványában tett állítása szerint gépjárművén elhelyezett egy molinót is, amelyen az alábbi felirat szerepelt: „Szolidaritást, emberséges válságkezelést”.
- [3] A helyszínen intézkedő rendőrök az indítványozót szabálysértési eljárás alá vonták, mivel indokolatlan hangjelzést adott le, annak ellenére, hogy balesetveszély nem állt fenn. A feljelentés alapján Budapesti Rendőrfőkapitányság I. kerületi Rendőrkapitánysága mint szabálysértési hatóság 2020. augusztus 19. napján a 01801/521-7/2020.szabs. számú határozatában az indítványozót szabálysértésben marasztalta, és vele szemben 150 000 Ft pénzbírságot szabott ki. A szabálysértési hatóság álláspontja szerint az indítványozó magatartása a „közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése”, valamint a „veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok megszegése” tényállásokat merítette ki.
- [4] A szabálysértési hatóság határozatával szemben az indítványozó kifogással élt. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a támadott döntésben a veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok megszegése szabálysértés miatt indult eljárást megszüntette, egyebekben a szabálysértési hatóság határozatát akként változtatta meg, hogy pénzbírság helyett az indítványozót figyelmeztetésben részesítette.
- [5] Döntésében a bíróság figyelembe vette, hogy vélemény nem csupán verbális eszközökkel fejezhető ki, azonban az feltétlenül szükséges, hogy a kívülálló észlelők számára értelmezhető legyen a hangjelzést adó járművezetők motivációja. A bíróság arra következtetett, hogy az adott körülmények között a hangjelzés a kívülállók számára értelmezhetetlen volt; molinók, transzparenszek, beszédek hiányában csak az érintettek tudták az összejevetel

okát. A bíróság szerint a cselekmény jogellenes volt, hiszen a közlekedési szabály megszorító rendelkezésébe ütközött.

- [6] 3. A bíróság döntésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve annak megállapítását, hogy a bíróság döntése sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében és IX. cikk (1) bekezdésében rögzített jogait.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a rendezvényen a békés gyülekezéshez való alapjogát gyakorolta (függetlenül attól, hogy a veszélyhelyzeti szabályok alapján sor kerülhetett-e gyűlés megtartására), és az ezen való megnyilvánulását a bírósági döntés korlátozta. Az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített véleménynyilvánítás szabadságához való alapjog korlátozásának tekintette, hogy a kormányzati intézkedés elleni tiltakozást kifejező véleményét nem gyakorolhatta dudálás formájában. Álláspontja szerint a válságkezeléssel kapcsolatos közlése társadalmi kérdésben kifejtett vélemény, így arra a véleménynyilvánítás szabadságának fokozott védelme irányadó. A választott eszköz (dudálás) a közlés objektív módon is alkalmas eszköze a gondolatok közlésének. Utalt arra is, hogy a helyszínen a rendőrség is jelen volt, akinek a gyűlés biztosítására vonatkozó kötelezettsége révén az indítványozó számíthatott arra, hogy cselekménye nem a közlekedési szabályok megsértésének, hanem szabad véleménynyilvánításnak fog minősülni.
- [8] Végül az indítványozó utalt arra, hogy az esemény időpontjában érvényben lévő veszélyhelyzet miatt eleve korlátozott volt a politikai vélemény kifejezése: járványügyi megfontolásokból a jogalkotó jelentősen szűkítette a véleménynyilvánítási célból tartható gyűlések kereteit. Ilyen helyzetben a hatóságoknak éppen, hogy szélesebb körben kell biztosítaniuk azokat a társadalomra és mások egészségére veszélytelen eszközöket, amelyekkel élhetnek azok a polgárok, akik a járványveszély idején is felelősen, a járvány kockázatait is figyelembe véve kívántak véleményt nyilvánítani.

II.

- [9] Az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezései:

„VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

III.

- [10] Az Alkotmánybíróság Ügyrendje 31. § (6) bekezdése értelmében a vizsgált ügyben az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjesztett a testület elé.
- [11] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [12] 1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az „Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek tartalmi elemeit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [14] Az indítványozó saját ügyében járt el, indítványában megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseiként

az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, és IX. cikk (1) bekezdését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó részletesen indokolta az indítvány benyújtását, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogai sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [15] A bíróság támadott végzését az indítványozó 2021. február 15-én vette át, azzal szemben az alkotmányjogi panaszt 2021. április 15-én nyújtotta be, határidőben. Megállapítható továbbá, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésével szemben nem állt további jogorvoslat a rendelkezésére.
- [16] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] Az indítványozó maga is elismerte, hogy az esemény időpontjában fennállt veszélyhelyzet miatt nem volt lehetősége az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott gyülekezéshez való alapjogának a gyakorlására. Az indítványozó gyűlés helyszínén való tartózkodását, ahhoz történt csatlakozását a bíróság nem értékelte szabálysértésnek, abban az indítványozót nem marasztalta, így az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében rögzített, gyülekezéshez való alapjoggal összefüggésben nem merült fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, ami jelen alkotmánybírói eljárásnak tárgya lehetne. Az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt gyülekezéshez való alapjoghoz kapcsolódóan – a fentiekre figyelemmel – az sem volt megállapítható, hogy a bíróság támadott végzése a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vetette volna fel.
- [18] A vizsgált ügyben az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette azt, hogy a dudálás mint tetteges véleménynyilvánítás az Alaptörvény IX. cikkében védett magatartás-e, és amennyiben igen, a bíróság az Alaptörvénynek megfelelően döntött-e annak korlátozásáról. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjog tekintetében érdemben vizsgálta.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság már számos alkalommal foglalkozott az Alaptörvény IX. és VIII. cikkeinek a tartalmával.
- [21] A véleménynyilvánítás szabadságával összefüggésben többször kifejtette, hogy ez az alapjog valamilyen gondolat megfogalmazását és másokkal való megosztását védi, megjelenési formájára tekintet nélkül. Ebből következően nem csupán a hétköznapi értelemben vett szólás tartozik az alkotmányos védelem körébe, hanem minden olyan magatartás (jelkép használata, mozdulat stb.) amely információs tartalommal bír. „Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése a kommunikációt, a jellemzően politikai vélemény másokhoz való eljuttatását védi, annak megjelenési formájára tekintet nélkül.” {14/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [33]}
- [22] A 3132/2018. (IV. 19.) AB határozat megerősítette azt a korábbi gyakorlatot, amely szerint „[a] véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is” (Indokolás [28]). Amennyiben a szóban forgó tevékenység központi eleme valamely üzenet megjelenítése és továbbítása, akkor ez a cselekmény megjelenési formájától függetlenül az Alaptörvény IX. cikkének védelmét élvezi. Mindezeket arra az ügyre vonatkoztatva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy egy plakátra az üzenet felírása, illetve egy eredetileg azon lévő felirat lefestése a társadalom számára érzékelhető és értékelhető információs tartalommal bír, így ez a magatartás az Alaptörvény IX. cikkének védelmi körébe vonható. A határozat külön kiemelte: „[nem állítható, hogy a] véleménynyilvánítás szabadságának külső megjelenési formája alkotmányosan korlátozható lenne önmagában azon az alapon, hogy más megjelenési forma is rendelkezésére állt a véleménynyilvánítás szabadságával élő személynek” (Indokolás [40]). Önmagában a közlés másokkal való megosztásához rendelkezésre álló eszközök sokfélesége nem eredményezi azt, hogy valamelyik közlési forma fogalmilag az Alaptörvény IX. cikke védelmi körén kívül esne. Az alapjog gyakorlójának szabadsága kiterjed a közlési csatorna

megválasztására [3322/2019. (XI. 26.) AB határozat, Indokolás [18]]; ettől független kérdés, hogy ugyanannak a közlésnek egyes megnyilvánulási formái alkotmányosan korlátozhatók lehetnek, míg más formái nem.

- [23] A fentiekből megállapítható a következő: a véleménynyilvánítási szabadság mint kommunikációs alapjog központi eleme, alkotmányosan leginkább védett része az információ, az az üzenet, amelyet az alapjog gyakorlója meg kíván másokkal osztani. Az alapjog következő „rétege”, hogy az információ megosztása milyen formában történik, az alapjog jogosultja hogyan közli az üzenetet a címzettekkel. Ez a réteg magába foglalja a megfogalmazás módját, amely nem csupán a verbális közlést, hanem a tetteges véleménynyilvánítást is jelentheti. A megfogalmazás módjával összefüggésben a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat és a 3236/2018. (VII. 9.) AB határozat részletesen kitért arra, hogy milyen megfogalmazások léphetik át a védett véleménynyilvánítás határait. A tetteges véleménynyilvánítással összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság azt követelte meg, hogy az objektív módon is alkalmas legyen a gondolatok közvetítésére [1/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [36]], azaz a külvilág számára is érthető legyen a nonverbális véleménynyilvánítás kommunikációs üzenete.
- [24] 2. Jelen esetben az Alkotmánybíróságnak két kérdésben kellett állást foglalnia: (1) az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése védi-e az indítványozónak azt a véleményét, hogy nem ért egyet a kormányzat járványkezelésével, valamint (2) ugyanez az alapjog a vizsgált esetben az adott körülmények között biztosítja-e, hogy az indítványozó ezt a véleményét dudálás útján fejezze ki.
- [25] 2.1. Alkotmányos demokráciában evidencia a vélemények szabad kialakítása, kinyilvánítása és megosztása. Az Alkotmánybíróság gyakorlata egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez (amikor a megosztott információ a közülethez kapcsolódik) fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat rámutatott: „a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek.” (Indokolás [17]) Ugyanez a határozat azt is kimondta, hogy „[a] közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni.” (Indokolás [47])
- [26] A kormányzati intézkedésekkel kapcsolatos vélemények tekintetében az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése tartalomsemleges: mind azok támogatása, mind azok bírálata szabadon kifejezhető, mindkettőnek azonos alkotmányos védelemben kell részesülnie. Jelen esetben az indítványozó egy társadalmi kérdésben (válságkezelés) kívánta kifejezni a véleményét, amely – az állandó alkotmánybírósági gyakorlatnak megfelelően – a véleménynyilvánítás szabadságának fokozottan védett körébe tartozik.
- [27] 2.2. Ezt követően az Alkotmánybíróságnak arra kellett választ adnia, hogy a vizsgált esetben összhangban van-e az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás szabadságához való alapjoggal az a bírói döntés, amely szabálysértésnek (azaz jogsértő magatartásnak) tekintette azt, hogy az indítványozó a véleményét dudálás formájában fejezte ki.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fenti kérdéshez kapcsolódóan hangsúlyozza, hogy a vizsgált esetben nem abban az absztrakt alkotmányossági kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a dudálás, amennyiben az bárki számára felismerhető véleményt fejez ki, kommunikációs üzenetet hordozó nonverbális véleménynyilvánításnak minősülhet-e, és ekként az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének alkotmányos védelmi köre oltalma alá tartható-e. Az Alkotmánybíróságnak irányadó gyakorlatának megfelelően – a támadott bírói végzésben a bíróság által megállapított tényállás és lefolytatott bizonyítás figyelembevételével – azt kellett vizsgálnia, hogy a konkrét esetben az eset összes körülményének gondos mérlegelésével megállapítható volt-e, hogy az indítványozó magatartása (dudálás) alkotmányosan védett nonverbális véleménynyilvánítás volt.
- [29] A bíróság által a panasszal támadott végzésben megállapított tényállás szerint az indítványozó egy a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó olyan gyűlésen tanúsította az adott magatartást (dudálást), amelynek időpontjában a veszélyhelyzeti kormányrendeleti szabályozás

értelmében általános gyülekezési tilalom volt érvényben. Ahogyan arra a bíróság végzésében rámutatott, az indítványozó magatartása az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről szóló 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vr.) 4. § (1) bekezdésébe ütközött (veszélyhelyzetben, általános gyülekezési tilalom időtartama alatt gyűlés helyszínén tartózkodott). Bár az elkövetés időpontjában hatályos jogszabályok alapján az indítványozó magatartása nem minősült a veszélyhelyzetre megszabott magatartási szabályok szabálysértésnek, az kétséget kizáróan a fenti jogszabályi tilalomba ütközött. A bíróság által a támadott végzésben megállapított tényállás szerint az indítványozó azon túlmenően, hogy kifejezett jogszabályi tiltás ellenére a Gytv. hatálya alá tartozó gyűlés helyszínén tartózkodott, egy a Facebook közösségi oldalon előzetesen meghirdetett „Nem hallgatunk el!” elnevezésű gyűléshez csatlakozva annak résztvevőjeként tartózkodott annak a helyszínén. Az Alkotmánybíróság a támadott bírói végzés tartalma, illetve a rendelkezésére álló adatok alapján azt is megállapította, hogy a vizsgált esetben az indítványozó egy olyan a Gytv. hatálya alá tartozó gyűléshez csatlakozott, amelynek szervezői azt a Gytv.-ben meghatározott határidőn belül, előzetesen nem jelentették be az illetékes rendőrhatalóság felé, ami miatt a szervezőket gyülekezési joggal való visszaélés szabálysértése miatt a bíróság elmarasztalta.

[30] Az Alkotmánybíróság a vizsgált esetben a fentiekben foglaltak alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó magatartását általános gyülekezési tilalom időpontjában a Gytv. hatálya alá tartozó és abba ütköző módon megtartott gyűlés helyszínén tartózkodva, ahhoz csatlakozva, annak résztvevőjeként fejtette ki, ezért az a vizsgált esetben nem élvezte az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás szabadsága alapjogának oltalmát, nem minősült olyan nonverbális véleménynyilvánításnak, amit a jelen esetben a mondott alapjog alkotmányos védelmi körében lehetett volna elhelyezni. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy bár a vizsgált esetben az indítványozó magatartása (dudálás) nem minősült alkotmányosan védett nonverbális véleménynyilvánításnak, nem eleve kizárt az, hogy a bárki számára felismerhető kommunikációs üzenetet hordozó dudálás mint a tetteges véleménynyilvánítás egy lehetséges kifejezési formája – más tényállás alapján és jogszabályi környezetben – a konkrét ügy egyedi körülményeinek a gondos mérlegelése alapján az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás szabadságának az alkotmányos védelmi körébe sorolható legyen. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a most vizsgált esetben nem adhatott az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás szabadságának alapjoga keretében alapjogi jogvédelmet a közlekedés rendjét kisebb fokban sértő szabálysértési tényállást kimerítő olyan magatartás (dudálás) esetén, amelyet veszélyhelyzetben, jogszabállyal elrendelt általános gyülekezési tilalom időszakában, a Gytv.-be ütköző módon, előzetes bejelentés nélkül szervezett gyűlésen tanúsítottak, amelynek szervezői gyülekezési joggal való visszaélés szabálysértését valósították meg.

[31] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az eset összes körülményének mérlegelése alapján megállapította, hogy a vizsgált esetben az indítványozó magatartása nem minősült az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alapján alkotmányosan védett nonverbális véleménynyilvánításnak, ezért a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.14.366/2020/4. számú végzése, amely az indítványozó magatartását a közúti közlekedés szabályai kisebb fokú megsértése miatt szabálysértésnek minősítette, nem ütközött az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésébe, nem sértette az indítványozó véleménynyilvánításhoz való alapjogát. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2022. január 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [32] A határozat rendelkező részével egyetértek, a rendelkező rész azonban eltérő indokolással támasztható alá véleményem szerint.
- [33] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény értelmében a bírói döntés alkotmányosságát vizsgálja felül, amelybe nem tartozik bele a tényállás megállapításának és értékelésének kontrollja. Ebből következőleg a testületnek a bíróságok által felvett bizonyításból és az annak eredményeként megállapított tényállásból kell kiindulnia.
- [34] A jelen esetben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.14.366/2020/4. számú végzésében azt állapította meg, hogy az indítványozó által a szabálysértési felelősség alapjául szolgáltat, 2020. május 11-én tanúsított magatartás csupán az indokolatlan hangjelzés révén valósított meg szabálysértést. A bíróság végzése értelmében „a kamerafelvétel látható, hogy a gyűlést egyéb külsőségek, pl. feliratozott molinók nem fémjelezték, [...] annak lényege, célja és motivációja nem lehet egyértelmű a Facebookon történt felhívásról nem értesülő ott tartózkodók számára” (Indokolás [12]). A bíróság a kifejtettek szerint nem talált arra ténybeli alapot, hogy az indítványozó 2020. május 11-én gyűlésen vett volna részt a megjelölt helyszínen. Ezért felelősségét csupán az indokolatlan hangjelzés leadása miatti szabálysértés elkövetésében állapította meg, – a rendőrhatalom határozat megváltoztatása mellett – az indítványozót figyelmeztetésben részesítette, a veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok megszegése szabálysértés elkövetése miatt indult eljárást pedig megszüntette.
- [35] Meglátásom szerint az Alkotmánybíróság az adott tényállási keretben vizsgálhatja felül a bírói döntést, azt újabb, a bírósággal ellentétes ténybeli elemekkel nem egészítheti ki. Hatásköre pedig nem terjed ki a bíró esetleges jogbeli tévedéseinek felülvizsgálatára.
- [36] Mivel a konkrét ügyben a bíróság tényszerűen nem látta megállapíthatónak azt, hogy az indítványozó politikai alapjogainak gyakorlása kapcsán sértette meg a közúti közlekedési szabályokat, ezért álláspontom szerint azt az Alkotmánybíróság sem tehetette meg döntésében.

Budapest, 2022. január 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [37] 1. Egyetértek a határozat szerinti rendelkezéssel, s annak indokolásával; ugyanakkor – a gyülekezés és véleménynyilvánítás összefüggését illetően – eltérőek a hangsúlyaim, melynek indokait párhuzamos indokolásban csatolom a döntéshez [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [38] 2. Az ügyben alapulfekvő (s nem vitatott) ténybeliség, illetve kétségtelen, miszerint
– az indítványozó magatartása időpontjában és helyszínén a gyülekezés korlátozás alá esett,
– a gyülekezés korlátozása jogszerű volt,
– az indítványozó mindennek tudatában részese volt a korlátozás alá eső gyülekezésnek.
- [39] Gyülekezésben részes magatartásával egyidejűleg az indítványozó, fizikai eszköz útján, külvilágban érzékelhető hanghatást keltett.
- [40] 3. Álláspontom a következő.
- [41] Egyaránt alapvető jogként elismeri – s ezáltal biztosítja – az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése [amint az Európa Tanács Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 10. cikkének (1) bekezdése] a véleménynyilvánítás szabadságához, az Alaptörvény VIII. cikkének (1) bekezdése [amint az Egyezmény 11. cikkének (1) bekezdése] pedig a békés gyülekezéshez való jogot.
- [42] Az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdése sommásan (egységesen) rendelkezik minden alapvető jog korlátozása vonatkozásában. Az Egyezmény szabályozási technikája ettől eltérő; az Egyezmény 10. és 11. cikke egyaránt külön-külön bekezdésben – viszont egyező szöveggel – kifejezetten rendelkezik a szabadság gyakorlása és a jog korlátozás alá vetésének feltételeiről. S e körbe tartozóan a közegészség védelme céljáról, illetve érdekéről.
- [43] Ehhez képest kétségtelen, hogy az Egyezmény szempontjából a közegészség védelme egyaránt igazolási alapja (lehet) a véleménynyilvánítási szabadság gyakorlása és a békés gyülekezéshez való jog korlátozásának. Álláspontom szerint az Alaptörvény szempontjából sincs (nem lehet) ez másként, legfeljebb nem ennyire szembe-tűnő.
- [44] Alkotmányossági szempontból jelen ügyben azonban valójában nem az a kérdés, hogy külön-külön, önmagában legyen vizsgálva (külön-külön legyen vizsgálat tárgya) egyazon személy egyidejű, ám kétségtelen kétféle magatartása, hanem az hogy egyáltalán helye van-e (lehet-e helye) ilyenkor a véleménynyilvánítás szabadságához való jog önálló vizsgálatának.
- [45] Másképpen szólva, lehet-e olyan következtetésre jutni, hogy a közegészség védelme érdekében álló gyülekezési korlátozás megszegése magyarázható a véleménynyilvánítás szabadsága jogának egyidejű jelenlétes gyakorlásával.
- [46] Álláspontom szerint ez formálisan helytelen, tartalmilag pedig az R) cikk (3) bekezdése első fordulatát sértő értelmezés lenne.
- [47] Az Egyezmény iménti citálása csupán azt szolgálja, hogy a formális helytelenséget igazolja. Kétségtelen ugyanis, hogy az Egyezmény szerinti szabályozási technikából világosan (jobban) kitűnik, miszerint fogalmilag nem fordulhat elő, hogy a közegészség védelme érdekében való gyülekezési korlátozás lehetőséget adna az egyidejű jelenlétes véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlására (mely utóbbi korlátozásának az ilyen érdek szintűgy egyezményi alapja).
- [48] Ez ugyanis nyilvánvalóan azt jelentené, hogy a gyülekezés jogszerű korlátozásának lehetősége, esélye kiürülne. Másfelől pedig a véleménynyilvánítás szabadsága egyezménykonform korlátozásának kilátásba helyezése tartalmilag indokolatlan lenne.
- [49] 4. Álláspontom szerint valójában arról van szó, hogy van olyan élethelyzet, amikor a véleménynyilvánítás szabadsága – nem közvetlen, hanem – közvetve, más alapvető jog legitim korlátozásával (azáltal determinálva), szükségszerűen, járulékosan esik korlátozás alá, s mint ilyen fogalmilag nem merül fel sérelmének vizsgálata. Ilyenkor valójában nem is korlátozásról, hanem természetszerű korlátozottságról van szó. Ilyenkor valójában arról van szó, hogy az adott korlátozás helyessége egyben igazolja a másik alapjog egyező érdekbeli korlátozottságát.
- [50] Általában véve kétségtelen, hogy a gyülekezés a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának egyik megnyilvánulása, a közösségi véleménynyilvánítás természetes feltétele. A gyülekezés – abban való részt vétel joga –

nélkül a vélemények közös kialakításának lehetősége leszűkül. Kétségtelen tehát, hogy a közösségi véleménynyilvánítás rendszerinti – bár nem feltétlen – eszközcselekménye a gyülekezés.

- [51] Ugyanakkor kétségtelen az is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága személyes szabadság, rendeltetése, hogy az ember szabadon hallathassa a hangját, szabadon artikulálhasson, viszont nem intézményesen biztosítandó feltétele a más általi meghallgatás, illetve ehhez való jog nem alapvető jog.
- [52] Ehhez képest (illetve ezért) legitim annak lehetősége, hogy a gyülekezés szabadságának legitim korlátozása együttjár(hat) a véleménynyilvánítási szabadság közösségi véleménynyilvánítás szabadságaként való gyakorlásának korlátozottságával, korlátozottá válásával. Viszont – értelemszerűen – ilyenkor is változatlan az egyén véleménynyilvánítási szabadsága gyakorlásának személyes esélye, lehetősége. Valójában minden alapvető jog, szabadság természetének megfelelő a gyakorlásának lehetősége, ami egyben – értelemszerűen – meghatározza (magábanhordja) korlátozása, illetve korlátozottsága lehetőségét (mibenlétét).
- [53] Következésképpen jelen ügy ténybelisége alapján eleve nem merül fel a két alapvető jog kollíziója, versengése, illetve annak vizsgálata. Ezirányú érvelés valójában fogalmi kijátszás.
- [54] 5. Vélemény kinyilvánítása szabadságában áll mindenkinek; véleményt kinyilvánító magatartás szabadságában áll mindenkinek. Mint magatartás egy esetben tiltott eleve, ha erőszak megnyilvánulása, ha erőszakban nyilvánul meg. (Értelemszerűen ettől más kérdés, ha a véleménynyilvánítás mint magatartás más sérelmével jár; viszont valójában ez esetben sem a gondolatközlés véleményként való megjelenése, kifejeződése, hanem a gondolathoz társuló, a gondolattal párosuló mikénti szándék [pontosabban e szándék mibenléte], vagyis a többlet válik mint – külvilágban megjelenő – tudattartalom megítélés tárgyává.)
- [55] A jog magatartási szabály, tilalom alá pedig mindig valamely külvilágba jutott, külvilágban érzékelhető magatartás eshet, illetve annak a tilalommal ellentétes tanúsítása, megvalósulása. A gondolat, a szóolás, a vélemény viszont önmagában véve nem magatartás, ezért önmagában véve nem érheti tilalom. A külvilágba jutása után válhat megismerhetővé és vizsgálhatóvá, de csupán a külvilágba jutás általiséga, mikéntje. A véleménynyilvánítási szabadság gyakorlásának megnyilvánulása körülménytől függetlenül, önmagában véve – ellentétben a tettel – korlátozás alá nem eshet (*cogitationis poenam nemo patitur*). Beszélni, artikulálni akkor is lehet, ha nem szabad.
- [56] Tilalom alá eshet ugyanakkor a gyülekezés mint – értelemszerűen – külvilágbeli, „elhelyezkedő” magatartás, azaz mint tevőleges magatartás. A legitim gyülekezési tilalom magatartási tilalom. Ha a valahol otlét, illetve annak mikéntje (csoportossága) tilos, az nem jelenti azt, hogy az oda eljuttatott gondolat, illetve a gondolat, vélemény odajuttatása is tilos (lenne). A gyülekezés kétségtelen többek egyidejű, valahol jelenlétét eleve feltételezi. A véleménynyilvánítás szabadságának mibenléte azonban természetesen nem függ, nem tehető függővé ilyen külsődlegességektől. Ám ha tilos az otlét (illetve annak mikéntje), akkor az otlét tilalma vonatkozásában közömbös, hogy „ott” mi történik. A tilalmazott otlétet nem legitimálja visszafelé (nem közömbösíti, nem semlegesíti, nem rontja le) a véleménynyilvánítás szabadságának egyidejű jelenlétes gyakorlása, illetve arra hivatkozás.
- [57] 6. Vagyis a (szabálysértésként) megítélés tárgya egyértelműen nem a véleménynyilvánítás hanem (csupán) az otlét, s ehhez képest a közlekedésben való, illetve az időszaki tilalom alá eső gyülekezés, gyülekezési tilalom alá eső gyülekezést megvalósító magatartás. (Megemlítem, hogy az ún. polgári engedetlenség esetében – álláspontom szerint – értelemszerűen fel sem merül, hogy a kifejtett cselekvőség ne lenne felróható, és szankcionálható.)
- [58] Lényeges tehát a különbség a magatartás (ami korlátozható) és a gondolat kifejeződése (ami szabad) között. A tett mindig többet mond a szónál.

Budapest, 2022. január 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [59] Egyetértek a határozat rendelkező részében foglalt elutasítással, indokaim azonban – a más ügyekben már kifejtett álláspontomnak megfelelően – eltérnek a többségi indokolástól.
- [60] Mint azt korábbi döntések során már párhuzamos, illetve különvéleményekben is rögzítettem, álláspontom szerint valamely cselekmény, magatartás jogalkotó általi bűncselekménnyé, vagy (törvényi szinten) szabálysértéssé történő nyilvánítása kizárja, hogy ilyen magatartás tanúsítása a véleménynyilvánításhoz való alapjog gyakorlására hivatkozással alkotmányos védelem alá essen.
- [61] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján bizonyos feltételek megtartásával törvényben az alapvető jogok érvényesülése korlátozható. Álláspontom szerint valamely magatartás bűncselekménnyé vagy szabálysértéssé nyilvánítása a véleménynyilvánításhoz való jog tekintetében ilyen korlátozást valósít meg; vagyis a közérdekből tilalmazott – és büntetni rendelt – magatartások tanúsításával véleményt nyilvánítani, kifejezésre juttatni nem lehet. Ezt a 17/2020. (VII. 17.) AB határozathoz írt különvéleményemben, illetve az abban hivatkozott 1/2019. (II. 13.) AB határozathoz csatolt párhuzamos indokolásomban a következőképpen fogalmaztam meg: „Nézetem szerint a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlását a Btk. rongálást vétséggé nyilvánító tilalma korlátozza. Jóllehet ezt a korlátozó rendelkezést az Alkotmánybíróság nem vizsgálta, az véleményem szerint megfelel az alapjogok korlátozására vonatkozó, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt követelményeknek; arra törvényben (Btk.) került sor, tartalmilag az előírt szükségességi-arányossági követelmények szem előtt tartásával” {17/2020. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [86]}, továbbá „ha egy magatartás megvalósítja a Szabs. tv.-ben vagy a Btk.-ban tilalmazott valamely magatartást, a jogalkalmazó a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozva nem mellőzheti a Szabs. tv. vagy a Btk. alkalmazását. Ezzel ellentétes eljárás összeegyeztethetetlen lenne a törvények uralmának, a jogállamiságnak az elvével.” {17/2020. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [90] és 1/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [51]} Az ezen ügyekben más jogszabályi előírásokra (törvényi tényállásokra) vonatkozóan tett megállapításokat megfelelően alkalmazandónak tekintem a KRESZ 30. §-ában a hangjelzés használatának feltételeire vonatkozóan megfogalmazott korlátozások, valamint a Szabs. tv. 224. §-ában (más KRESZ-szabályok mellett) ezen előírások megsértése szabálysértésnek (közúti közlekedési szabályok kisebb súlyú megsértése szabálysértés) nyilvánítása tekintetében is.
- [62] A véleménynyilvánítás hangjelzéssel (dudaszóval) történő kifejezése tekintetében tehát véleményem szerint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében elvárt jogszabályi szinten történő korlátozás meglepte megállapítható. Az erre vonatkozó feltételek [más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében kerüljön rá sor; a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával valósuljon meg általa az érintett alapjog korlátozása] teljesülése adott esetben csak ezen előírások – nem pedig az azokat pusztán alkalmazó bírói döntés, jogértelmezés – tekintetében lehetne vizsgálható.
- [63] Az indítványozó részéről azonban olyan, az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panasz nem került előterjesztésre, amely azzal lenne összefüggésben, hogy maga a Szabs. tv. rendelkezése minősülne – a KRESZ-beli előírások be nem tartásához fűzött objektív jogkövetkezmény okán – a véleménynyilvánításhoz való jog szükségtelen vagy aránytalan korlátozásának amiatt, hogy a hangjelzés használatára kizárólag bizonyos feltételek, okok fennállta esetén (balesetveszély miatt, annak megelőzése céljából, illetve – lakott területen kívül – előzési szándék jelzésére) kerülhet sor jogszerűen.
- [64] Emiatt a véleménynyilvánítás dudaszóval történő kifejezésével összefüggésben – az Abtv. 27. §-a alapján – nézetem szerint eleve nem is kerülhetett sor a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Ez a kérdés pedig véleményem szerint attól a körülménytől is független, hogy a politikai/közéleti témában a vélemény dudálás útján történő – a fentiek értelmében jelenleg szerintem semmiképpen meg nem engedett – kifejezése egyébként a Gytv.-nek (és adott esetben a járványügyi rendelkezéseknek) megfelelően, vagyis jogszerűen megtartott gyűlésen, vagy más, ezek hatálya alá esetleg nem is tartozó „eseményen”, rendezvényen történik-e.

[65] Mindezek alapján a határozatban a dudaszó mint véleménynyilvánítás kapcsán kibontott egyéb érvelés(ek) kívül esnek az általam szükségesnek és elégségesnek tartott érvek keretén; azonban az indítvány idevágó elemeire vonatkozó elutasítást a fenti indokok alapján magam is támogatom.

Budapest, 2022. január 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

[66] A 23/2021. (VII. 13.) AB határozathoz fűzött különvéleményemben foglaltakat fenntartva, egyetértek azzal, hogy a gyülekezési jog a járványhelyzet adott időszakában az aktuális egészségügyi kockázatokhoz mérten korlátozható. A jelen ügyben ugyanakkor nem értek egyet a rendelkező részben foglaltakkal az alábbi indokok miatt.

[67] 1. Az Alkotmánybíróság régóta töretlen gyakorlatában a véleménynyilvánításhoz való jog és a gyülekezéshez való jog a legfontosabb kommunikációs alapjogok. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ugyanis ezen alapvető jogok a demokratikus társadalom előfeltételei és alapvető értékei közé tartoznak [4/2007. (II. 13.) AB határozat, ABH 2007, 911, 914]. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy „[a] békés rendezvények a politikai és társadalmi rend, a képviselői szervek legitimitásának megszilárdítása szempontjából is értéket jelentenek” [75/2008. (V. 29.) AB határozat, ABH 2008, 651, 662].

[68] Az Alkotmánybíróság a fentiek megerősítése mellett a 13/2016. (VII. 18.) AB határozatban is hangsúlyozta a gyülekezési jog kiemelkedő kommunikációs funkcióját a közügyek megvitatása terén, amit a testület a véleménynyilvánítás szabadságának speciális alapjogi megfogalmazása mellett a közvetlen demokrácia egyik megnyilvánulási formájaként értelmezett. Az Alkotmánybíróság ebben a döntésében egyértelművé tette azt is, hogy a gyülekezéshez való jog kitüntetett szerepe nem jelenti, hogy e jog korlátozhatatlan lenne, de mindenképpen azzal jár, hogy a békés gyülekezéshez való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, korlátozását pedig szoroson behatárolják a Magyarország által elfogadott nemzetközi egyezmények előírásai (Indokolás [25]).

[69] Az Alkotmánybíróság tehát az Alaptörvény hatálybalépését követően is megerősítette, hogy a gyülekezéshez való jog – mint a véleménynyilvánítás szabadságának speciális alapjogi megfogalmazása – az egyik legfontosabb kommunikációs alapjog. A gyülekezéshez való jog pedig a közügyekben való csoportos véleménynyilvánítást biztosítja. A jelen ügyben megállapítható, hogy az indítványra okot adó események során a résztvevők egy közéleti kérdésben kívánták véleményüket egymással összehangoltan nyilvánítani, amely ezért egyaránt felveti az Alaptörvény VIII. cikkének és IX. cikkének relevanciáját is.

[70] 2. A fentiek kiemelése mellett ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a koronavírus-járvány az egész társadalmat olyan új kihívások elé állította, amelyekkel korábban nem találkozott. Ezen körülmények között az alapjogok gyakorlása kétség kívül fokozott társadalmi felelősséggel jár. Egyetértek ezért az Alkotmánybíróság azon megállapításával, hogy a koronavírus-járvány leküzdése, ezen belül az egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásainak a csökkentése, a károk enyhítése olyan célok, amelyek alkotmányosan igazolják az alapjogok korlátozását, így a gyülekezés szabadságának a korlátozását is [23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [26]].

[71] Véleményem szerint az Alkotmánybíróságnak a jelen ügy alapjogi összefüggéseit az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének és IX. cikk (1) bekezdésének relevanciájában kellett volna értékelnie. Azt kellett volna vizsgálnia, hogy az indítványozó magatartása (a dudálás) hordozott-e olyan kommunikációs célú üzenetet, amely a külvilágban felismerhető volt, és ezáltal a magatartását a véleménynyilvánításhoz való jog védelmi körébe vonná, és van-e olyan versengő érdek (alapjog vagy alkotmányos cél), amely a véleménynyilvánításnak a járványhelyzetre tekintettel történő szükséges korlátozását igazolja.

- [72] 3. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában már több határozatban is rámutatott, hogy az alkotmányosan védett véleménynyilvánítás nem csak szóban valósulhat meg, hanem más magatartások tanúsításával is [például: 17/2020. (VII. 17.) AB határozat, 14/2019. (IV. 17.) AB határozat, 1/2019. (II. 13.) AB határozat].
- [73] A jelen ügyben megállapítható, hogy az indítványozó magatartása a válságkezeléssel kapcsolatos társadalmi kérdésben kifejtett véleményt hordozott magában. A közlésnek a választott formája pedig a külvilág számára érthető kommunikációs üzenetet közvetített. A dudálás kommunikációs célja ezáltal közéleti jellegű volt (közügyet érintett), és olyan politikai vélemény kifejezésére szolgált, amely a véleménynyilvánítás szabadságának védelmi körébe tartozik.
- [74] Az Alkotmánybíróság régóta töretlen gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága akkor követel kiemelt védelmet „amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. [...] A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme [ugyanis] a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények ki nyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát.” {36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 228; lásd még: 57/2001. (XII. 5.) AB határozat, ABH 2001, 484, 494; 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [75] 4. Összességében úgy gondolom, hogy a kifejtettek alapján az indítványozó magatartása a jelen ügyben alkotmányosan védett véleménynyilvánításnak minősült. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett volna értékelnie, hogy ennek korlátozása a konkrét ügyben más konkuráló érdekre (közlekedés biztonsága, köznyugalom) tekintettel igazolható-e.

Budapest, 2022. január 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

- [76] Nem értek egyet a többségi határozattal, illetve annak indokolásával.
- [77] 1. A többségi határozat abból indul ki, hogy a tényállás alapjául szolgáló megmozdulás jogellenes volt, ezért az azon történő véleménynyilvánítás (a „dudálás”) sem élvezhet védelmet. Az állítás mindkét részét vitatom.
- [78] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság annak ellenére jogi körülményként értékelte a gyűlés jogszerűtlenségét, hogy azzal a támadott bírósági döntés nem is foglalkozott. A többségi határozat a következőt állapítja meg: „az indítványozó egy olyan a Gytv. hatálya alá tartozó gyűléshez csatlakozott, amelynek a szervezői azt a Gytv.-ben meghatározott határidőn belül, előzetesen nem jelentették be az illetékes rendőrhatalóság felé, ami miatt a szervezőket gyülekezési joggal való visszaélés szabálysértése miatt a bíróság elmarasztalta” (Indokolás [29]). Álláspontom szerint ez nem tárgya az alkotmánybírósági eljárásnak, és ténybíráskodás nélkül nem is lenne megállapítható.
- [79] Ugyanakkor, még ha el is fogadjuk, hogy az indítványozó jogellenesen gyűlésen vett részt, a többségi határozat semmilyen magyarázatot nem ad arra vonatkozóan, hogy ez miképp befolyásolja egy másik alapjogának, a véleménynyilvánítási szabadságának a gyakorlását. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány alapján csupán arra kellett volna válaszolnia, hogy az Alaptörvény IX. cikke védi-e, hogy az indítványozó dudálással fejezte ki a véleményét egy közéleti kérdésben.
- [80] 2. Egyetértek a többségi határozattal abban, hogy – meghatározott körülmények között – a dudálás védett véleménynyilvánítás. Agresszív tartom viszont az alapügyben azt a hatósági megközelítést, amely a dudálást pusztán közlekedésrendészeti kérdésnek tekinti. A dudálás a politikai vélemény kifejezésének egy lehetséges módja, a „politikai dudálást” pedig épp hogy jobban kell védeni, mint az öncélú dudálásokat. Ehelyett a társadalmi valóság az, hogy a hangjelzés tiltott használata jellemzően a látencia körében marad, az autósoknak nem kell szankcióval számolniuk, ha dudálnak (sőt egyes esetekben a dudálás népszokássá vált, például lakodalmas menetek esetében). Ezzel szemben a közlekedésrendészeti hatóságok a KRESZ teljes szigorával sújtottak le,

amikor az indítványozó a dudálással a véleményét fejezte ki. Az alapjogbarát megoldás épp ennek a fordítottja lenne.

[81] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróságnak a támadott döntést meg kellett volna semmisítenie.

Budapest, 2022. január 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/936/2021.

